

STALLATIETECHNIEK

VTI AMSTERDAM WERKT AAN TOEKOMST VAN INSTALLATIETECHNIEK

Metropool Amsterdam als nieuwe leslokaal

Martin de Haan (links) en Ruud Porck

De metropool Amsterdam als nieuwe leslokaal voor leerlingen in de installatietechniek van onder andere ROC van Amsterdam. Een betere opleiding kun je met de energietransitie in het vooruitzicht niet hebben, zeggen directeur Martin de Haan en onderwijsadviseur Ruud Porck van de Vakschool Technische Installaties Amsterdam die in april 2017 is opgericht. In VTi Amsterdam werken beroepsonderwijs, bedrijfsleven, overheid en brancheverenigingen nauw samen om de technische professional van de toekomst op te leiden en het werk in de installatiebranche onder jongeren te promoten.

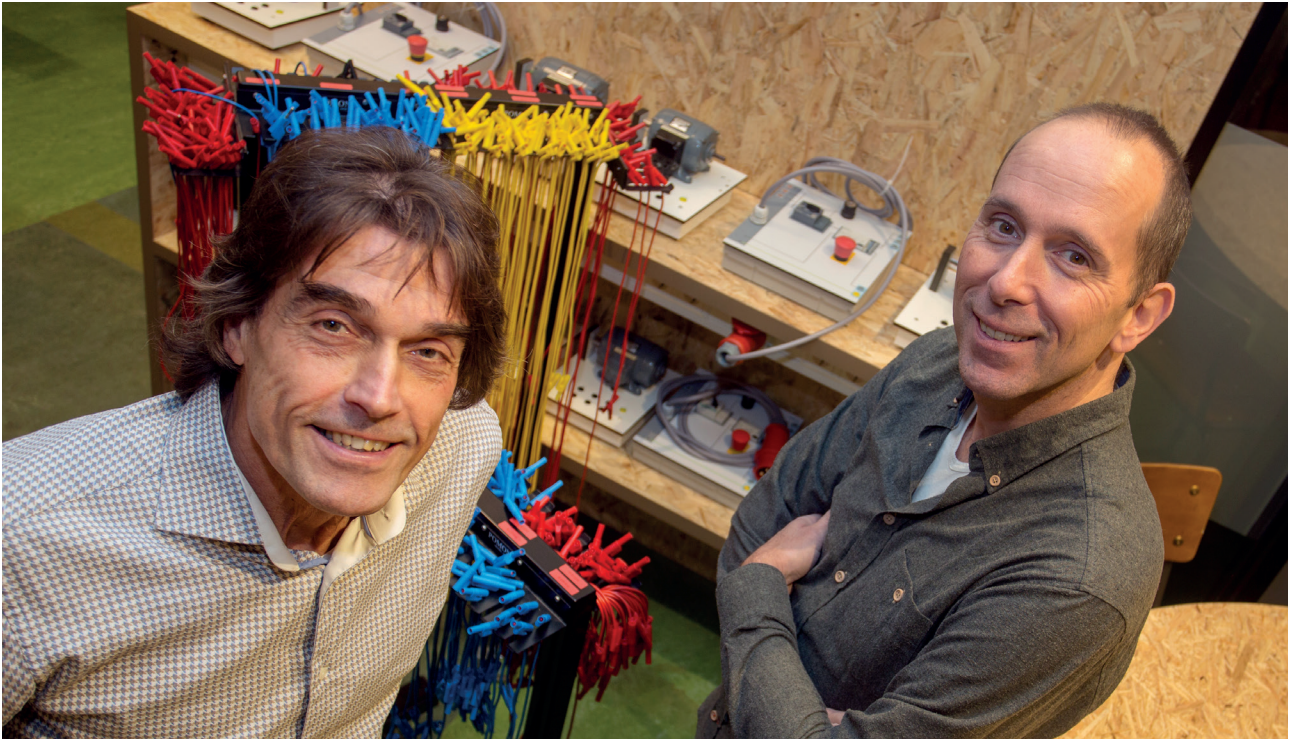
Iedere dag wordt er in de metropool Amsterdam gewerkt aan talloze projecten. Er zijn allerlei ontwikkelingen in de slimme stad (smart city) waarbij leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid centraal staan. Directeur Martin de Haan: "In de stad zijn altijd projecten en daarin worden altijd de nieuwste technologieën gebruikt. Die kun je leerlingen laten zien, mogelijk kunnen ze er zelfs wat doen. De techniek gaat zo hard, ontwikkelingen zijn zo onvoorspelbaar, een school kan daar niet tegen op. Dus moeten we slim zijn en gebruik maken van wat er is. Dus hebben we bij de oprichting van VTi gezegd: Amsterdam wordt ons nieuwe leslokaal."

Betekenisvol onderwijs

"Een schone stad staat hoog op de politieke agenda", zegt Ruud Porck die tot en met 31 december 2018 senior adviseur was bij de gemeente Amsterdam van de afdeling Onderwijs en Leerplicht en onlangs

met vervroegd pensioen is gegaan. Namens de stad Amsterdam heeft Porck als onderwijsadviseur als 'In kind' bijdrage een grote bijdrage geleverd aan de totstandkoming van VTi.

"Hoe gaan we de aarde veilig stellen? Wij hebben tegen onze partners gezegd: betrek leerlingen op jonge leeftijd bij het probleem. Dat spreekt jongeren enorm aan, want het gaat immers over hun toekomst. In alle oplossingen, of het nu in de zorg, de bouw, de infrastructuur of het vervoer is, noem maar op, wordt techniek gevraagd. Laat jongeren, óók kinderen, mee nadenken over oplossingen. Zij zijn heel creatief. Breng ze naar de projecten! Ga met ze naar buiten en laat ze kennis maken met de nieuwste technieken! Daarmee is het onderwijs niet alleen zinvol, maar ook betekenisvol. Leerlingen willen bijdragen aan de maatschappij, dat geeft betekenis."

“LEERLINGEN WILLEN BIJDRAGEN AAN DE MAATSCHAPPIJ”

Ruud Porck, onderwijsadviseur VTi

Grote vraag

In korte tijd is VTi Amsterdam uitgegroeid tot een succesvol samenwerkingsverband waar onder meer 9 vmbo-scholen, ROC van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam deel van uit maken. Grote bedrijven als Siemens, Tata Steel Nederland, Alliander en BAM zijn ook lid, als ook het UMC. Verder staat een groot aantal MKB-bedrijven uit de installatiebranche, zoals bijvoorbeeld Bonarius, Dmissi Electro en Swart Amsterdam, op de lijst van samenwerkende partners. Het is een sterk netwerk dat zich met vereende krachten inzet voor een gezamenlijk doel: het goed opleiden van jongeren tot professional in de installatietechniek. Want in de nabije toekomst is er grote vraag naar deze vakmensen. En dus wordt er ook hard gewerkt aan het bevorderen van de instroom van jongeren in technische opleidingen in de installatietechniek.

Geschiedenis

Om de grondslag van VTi Amsterdam te achterhalen, moeten we eigenlijk terug naar 2011. Drie ondernemers uit de technische installatiebranche stapten uit ontevredenheid over de kwaliteit van het onderwijs naar de gemeente Amsterdam. Ook bij de gemeente was er destijds weinig focus op techniek. Op een lijst van de gemeente van kansrijke sectoren stond techniek slechts op een 13e plaats. De ondernemers wilden aanvankelijk een eigen school beginnen, wat de gemeente niet zag zitten.

Martin de Haan, destijds manager Elektrotechniek bij ROC van Amsterdam: “De gemeente zei: we hebben vmbo en mbo in de stad. Laten we eens met alle partijen om tafel gaan zitten om de problemen, irritaties en verwachtingen boven water te krijgen en te bespreken. Die gesprekken hebben heel lang geduurd. Hieruit is het Masterplan Techniek ontstaan, waarin de focus lag op het interesseren van meer jongeren voor techniek. Uit dit Masterplan is met ondersteuning van subsidie uit het Regionaal Investeringsfonds van het ministerie van Onderwijs uiteindelijk een aantal publiek-private samenwerkingen voortgekomen, zoals VTi Amsterdam voor de technische installatiebranche.”

“WE SPREKEN IN VTi ALLEMAAL DEZELFDE TAAL”

Martin de Haan, directeur VTi

In april 2017 ging VTi officieel gestart met 19 partners. In korte tijd is de lijst van deelnemende partners uitgegroeid tot 60. Martin de Haan: “De onderlinge samenwerking is voortreffelijk. We delen allemaal hetzelfde belang en iedereen is bereid om daarvoor een stapje extra te zetten. Omdat we zo’n lange aanloopfase hebben gehad, kennen we de partijen en de bijbehorende mensen heel goed. Er is veel geïnvesteerd in de relatie en dat is een belangrijke voorwaarde tot succes. We weten wat er nodig is, spreken dezelfde taal en kennen elkaars agenda’s.”

Verbinden & faciliteren

Hoe werkt VTi? Vanuit diverse invalshoeken wordt gewerkt aan oplossingen voor het tekort aan goed gekwalificeerde technici en gestreefd naar een goede

aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Daartoe is een vijftal programmalijnen opgesteld (Techniekteams, Instroombevordering, Structurele Stageplaatsen, TI Campus, Ondernemerschap). VTi fungeert steeds als bevlogen verbinder van partijen. Ruud Porck: "Heeft een school behoefte aan gastlessen, regelen wij dat bijvoorbeeld de directeur van Siemens een aantal keren voor de klas staat. Zien we dat een bedrijf ruimte beschikbaar heeft voor het geven van onderwijs in het bedrijf, proberen wij dat als intermediair te realiseren. Interessante projecten in de stad? Wij brengen er scholen naartoe! Verbinden en faciliteren, daar gaat het steeds om."

Opbrengst

De inspanningen hebben al de eerste vruchten afgeworpen. De vmbo-scholen zagen dit schooljaar een groei in de PIE-afdelingen van 12 ½ procent. ROC van Amsterdam realiseerde 20 procent meer instroom van leerlingen in de techniek dan in het schooljaar ervoor toen de groei ook al 15 procent bedroeg. Hoe kan dat zo snel? Martin de Haan: "Voor onze subsidieaanvraag hadden we al behoorlijk wat ideeën op de plank liggen om de instroom van leerlingen te bevorderen. Ik verwijs naar de lange voorgeschiedenis van VTi. De opleidingen groeien en de positieve aandacht die techniek nu krijgt helpt daarbij. Jongeren gaan zich beter oriënteren en laten zich makkelijker inspireren, omdat ze in toenemende mate de juiste beroepsbeelden zien. Uit onderzoek van Youngworks (bureau voor jongerencommunicatie) blijkt dat 87 procent van de jongeren best te interesseren is voor techniek als ze maar op hun juiste drijfveren worden aangesproken."

Studenten

Bij ROC van Amsterdam maken we kennis met 3 studenten die om uiteenlopende redenen voor een opleiding in de technische installatiebranche hebben gekozen. Allereerst is daar Luca Vitalli (19), hij leert voor servicemonteur. Zijn vader heeft een schoorsteenvegersbedrijf dat Luca over enige tijd wil omturnen tot een loodgietersbedrijf. "Want daar zit toekomst in", zegt de 3e-jaars student tussen de werkzaamheden door. "Er wordt in Amsterdam de komende jaren ontzettend veel gebouwd met ook nog eens heel veel werk in de renovatie." De veelzijdigheid van de opleiding spreekt hem aan. "Een loodgieter doet vanalles, die verveelt zich niet snel."

**"KEN JE DE FILM
BACK TO THE FUTURE?
VOND IK ENORM
INSPIREREND!"**

Chomardo Balanta, student

Chomardo Balanta (23) is ook 3e-jaars en volgt de opleiding technicus engineering. Hij wil binnenkort switchen naar technicus mechatronica systemen, omdat het hele specifieke werk in mechatronica hem

Luca Vitalli

Nikita Boot en Chomardo Balanta

meer aanspreekt. Zijn motivatie? "Ken je de film Back to the future? In deze film zag ik welke rol techniek in het leven van mensen kan hebben. Dat vond ik enorm inspirerend. Na het mbo wil ik nog naar het hbo om uiteindelijk een eigen bedrijf te beginnen dat nieuwe technologieën ontwikkelt die bijdragen tot het geluk van mensen. Kijk eens naar de wereld om ons heen en zie hoe nieuwe technologieën het leven steeds makkelijker maken. Dat hoop ik ooit ook te doen."

Techniek-ambassadeur

Nikita Boot (18) heeft hele andere idealen. De 2e-jaars studente elektrotechniek wil na het ROC ook verder studeren aan het hbo, een paar jaar ervaring opdoen op de arbeidsmarkt om daarna docent elektrotechniek te worden. "Er is een groot tekort aan docenten techniek, ook hier op school", zegt ze. "Ik wil helpen om iets aan het tekort te doen. Daarbij is vernieuwing van docenten altijd nodig, want het vak evalueert zo snel." De interesse voor techniek kreeg ze als 14-jarige leerling op het vmbo. "Technische opdrachten gingen mij heel goed af." Ze vindt techniek zo boeiend dat ze zelfs techniek-ambassadeur op het ROC is geworden. "Ik wil leerlingen en ouders duidelijk maken dat techniek altijd toekomst heeft. En dat je overall na het werk gewoon meestal schoon is."

Promotie

Promotie van en (her)waardering voor het vak van technisch installateur lopen als een rode draad door de programma's van VTi Amsterdam. Techniek in Nederland heeft een heel hoog niveau, zegt De Haan, "maar we hebben onze techniek onzichtbaar gemaakt door alles weg te stoppen in de grond, achter muren en in plafonds. Wij zeggen: laat leerlingen de techniek

zien. Gooi bouwplaatsen open en zet bij wijze van spreken tribunes om de bouwplekken in plaats van gigantische hekwerken met doeken.”

Goede voorlichting en communicatie is essentieel. Ruud Porck: “De context van het beroepsbeeld – de juiste branding – is heel belangrijk. Het sorteert veel meer effect als je zegt: ‘Wil jij als elektrotechnicus Schiphol meehelpen veiliger te maken?’ In plaats van dat je weer iemand in een overall in een meterkast laat zien.” VTi speelt daarbij ook in op de ambitie van de gemeente Amsterdam om de stad voor 2050 aardgasvrij te maken. Amsterdam wil ‘futureproof’ worden. Die slogan heeft VTi geadopteerd. Het gemeentebestuur streeft naar een schone en gezonde stad. Ruud Porck: “Dus moeten de diesel-auto’s de stad uit en moet het vervoer elektrisch worden. Ook de boten. Hier laat zich de druk op de technische installatiebranche voelen in Amsterdam, want we hebben de monteurs (nog) niet.”

Basisonderwijs

Om jongeren te interesseren voor techniek kun je niet vroeg genoeg beginnen. Daarom besteedt VTi ook veel aandacht aan het basisonderwijs. In de programmalijn Instroom heeft de Stichting Wonderwel Amsterdam, die kinderen en volwassenen laat zien hoe de stad Amsterdam weer iedere dag opnieuw functioneert, een lesmethode ontwikkeld over natuur- en milieueducatie voor leerlingen in het basisonderwijs. Het Amsterdams Natuur en Milieu Educatie Centrum (ANMEC) stelt in samenwerking met VTi een boek samen met lesmateriaal over de Energietransitie en de Slimme Stad voor 230 basisscholen. Porck: “In april gaan we online met ‘Hoe werkt mijn stad?’ In het project wordt ook het vmbo goed gepositioneerd, vinden er excursies plaats en geven bedrijven gastlessen op scholen.”

Hybride docent

De metropool Amsterdam heeft niet alleen behoefte aan meer leerlingen in de technische installatie-

techniek, maar ook aan meer docenten.

Nikita Boot zei het al eerder. Op initiatief van VTi is de Hogeschool van Amsterdam dit schooljaar begonnen met de 1-jarige opleiding voor technici tot hybride docent. Het eerste klasje bestaat uit 6 personen. Na het behalen van het diploma werken ze nog steeds als technici, maar staan ze ook een aantal keer per week voor de klas om hun kennis en ervaring over te dragen.

Martin de Haan: “We hebben dringend nieuwe, enthousiaste docenten nodig om de nieuwe generatie op te leiden. De installatiebranche is sterk vergrijsd en we denken dat er – met de juiste condities – voldoende animo is onder het personeel om hun loopbaan te verbreden.”

Toekomst

De financiering van VTi Amsterdam is geregeld tot medio 2021. Daarna zijn de RIF-gelden op.

Ruud Porck is begin van dit jaar als gemeenteamtbe- naar met pensioen gegaan. Maar VTi gaat na 2021 beslist zelfstandig verder, zegt Martin de Haan. “Dat was immers ook één van de voorwaarden bij aanvraag van de subsidie. Het is jammer dat Ruud niet meer fulltime beschikbaar is, maar hij blijft wel als adviseur aan VTi verbonden. We zijn nog met de gemeente in gesprek over zijn mogelijke opvolging. Bij alle partners is er een groot draagvlak voor dit regionale samenwerkingsverband. Zoals gezegd: de belangen zijn groot. Er is nog een hoop werk te verrichten. Niet te veel praten, maar gewoon doen. Dat is onze kracht.”

Ruud Porck: “Natuurlijk gaat VTi zelfstandig verder. We hebben een fantastisch format ontwikkeld waarin samenwerking met het bedrijfsleven buitengewoon concreet is gemaakt. Ik ben ook landelijk ondersteuner van Sterk Techniekonderwijs en heb inmiddels de ervaring dat andere technische opleidingen zeer geïnteresseerd zijn in het VTi-samenwerkingsformat. We zijn echt iets moois aan het bouwen.”